

Digitale nieuwsbrief familie Witlox

Oktober 2011

Uitgave nr. 15

Inhoud

Van de redactie

Wilhelmus Witlox
en Anna
Elisabeth Boeren

De Kerkgang

Familieberichten

Colofon

Van de redactie

In deze nieuwsbrief weer een klein stamboomgedeelte. Ook in de volgende nieuwsbrief is dat zo. Om de keer daarop weer flink uit te pakken met een heel grote familietak. Voor mijn "verhaaltje" deze keer weer naar een gebruik dat bij onze katholieke(voor)ouders gangbaar was. Het heeft geen speciale relatie met het stukje stamboom in deze nieuwsbrief. Maar gewoon, omdat ik graag vertel over "oude dingen".

Wilhelmus Witlox en Anna Elisabeth Boeren

I.1 **Wilhelmus WITLOX**, gedoopt (RK) op 04-11-1795 te Cromvoirt (NBr) (getuige(n): Antonius Witlox en Wilhelma van Kasteren), overleden op 06-05-1871 om 09.00 uur te Vught (NBr) op 75-jarige leeftijd. Gehuwd op 35-jarige leeftijd op 13-02-1831 te Vught (NBr) met **Anna Elisabeth BOEREN**, 38 jaar oud, gedoopt (RK) op 06-11-1792 te Vught (NBr) (getuige(n): Joannes Boeren en Adriana Witlox), overleden op 13-06-1874 te Vught (NBr) op 81-jarige leeftijd, dochter van **Gerardus BOEREN** en **Mechelina BOSHOF**.

Uit dit huwelijk:

1. **Adriaan WITLOX**, geboren op 19-03-1832 om 17.00 uur te Vught (NBr), overleden op 19-03-1832 te Vught (NBr), 0 dagen oud.
2. **Leendert WITLOKX**, geboren op 05-04-1835 om 08.00 uur te Vught (NBr). *Op de geboorteakte staat dat Willem Witlokx aangifte deed. En dat Elisabeth Boeren de moeder was.*

Leendert Witlox werd op 9 december 1853 (18 jaar oud) veroordeeld voor diefstal van takken der mastbomen ter plaatse genaamd Sparrendaal. Hij werd samen met zijn mededader veroordeeld tot een boete van f 4.06 en een halve cent en 3 dagen gevangenis.

Waar Leendert gebleven is, heb ik niet kunnen achterhalen. Wel weet ik, dat de naam Leendert Witlox in Amsterdam voorkomt.

Maar of er een directe relatie is met deze Leendert (Leonardus) weet ik niet.

De Kerkgang

Sommige oude gebruiken vinden we heel leuk. Maar sommige gebruiken, bezien vanuit de huidige tijd/opvattingen, helemaal niet.

De kerkgang is een traditie van nog niet zo heel lang geleden. Ik weet nog, dat mijn moeder na de geboorte van de jongste bij ons thuis, de kerkgang maakte .

Ik heb geen herinnering, hoe mijn moeder over dat gebruik dacht.

Wel weet ik, dat ik pas nog een vrouw sprak die nog kwaad werd over het gebruik, waaraan zij geacht werd mee te doen. Ze vond het vernederend voor vrouwen. En dat weet ik van meer vrouwen.

Het schijnt zo te zijn, dat het ritueel van de kerkgang niet meer wordt uitgevoerd in de katholieke kerk, maar nog wel in de orthodoxe kerk en de anglicaanse kerk.

Nou, het wordt tijd eens uit te leggen, wat de kerkgang inhield.

De kerkgang is een katholiek ritueel dat tot de jaren vijftig van de vorige eeuw werd uitgevoerd. Zodra een vrouw was bevallen mocht ze niet de kerk meer in voordat ze het reinigingsritueel had ondergaan.

Dit had met name te maken met het feit dat de nieuwe moeder wel eens bloed zou kunnen verliezen tijdens de eerste weken na de bevalling. Hierdoor was ze, net zoals tijdens de menstruatie, onrein. Dit alles was uiteraard erg traumatisch voor de moeder. Juist op het moment dat de vrouw op haar zwakst is, namelijk na de geboorte van haar kind, wordt ze verstoten uit haar (geloofs)gemeenschap.

De kerkgang was het eerste bezoek van de moeder aan de kerk na de geboorte. De priester in het wit gekleed, gaf een brandende (doop)kaars in de linkerhand van de moeder.

Het kindje rustte in haar rechterhand, schrijft een bron. (Of bij ons het kind er ook bij was, betwijfel ik.) In deze hand hield ze ook de punt van de stoel van de priester.

De priester leidde de moeder naar het altaar of naar een zijaltaar.

Hij bad de voorgeschreven dankgebeden. Het kind werd opgedragen aan Maria.

Hierna was de moeder weer "rein" verklaard en mocht ze zich weer onder de mensen begeven.

Ik vraag me bij veel dingen af: hoe komt men tot zoiets?

En dan probeer ik daar een antwoord op te vinden. Omdat het iets van de kerk is, moet daar de oorsprong wel liggen.

En dat is ook zo. In het evangelie van Lucas 2,22-40 (Nieuwe Testament) staat onder meer het volgende:

Toewijding van Jezus in de tempel

22 Toen de tijd was aangebroken dat ze zich overeenkomstig de wet van Mozes rein moesten laten verklaren, brachten ze hem naar Jeruzalem om hem aan de Heer aan te bieden,

23 zoals is voorgeschreven in de wet van de Heer: 'Elke eerstgeboren zoon moet aan de Heer worden toegewijd.'

24 Ook wilden ze het offer brengen dat de wet van de Heer voorschrijft: een koppel tortelduiven of twee jonge gewone duiven.

Dit evangelie van Lucas werd op Maria Lichtmis (2 februari) tijdens de Mis voorgelezen.

In het evangelie van Lucas wordt verwezen naar de wet van Mozes. Wat heeft Mozes daarover dan bepaald?

Waarschijnlijk niets. Heel lang was er de overtuiging, dat Mozes de Thora had geschreven. Het boek Leviticus maakte daar deel van uit.

Maar later raakte men er van overtuigd, dat Mozes die boeken nooit geschreven kon hebben. Maar dat het voor wat betreft het boek Leviticus waarschijnlijk is, dat P. (Priestercode) het omstreeks 450 v. Chr. door Aäronitische priesters werd geschreven.

Zonder verder in te gaan op de "documentaire hypothese" over de herkomst neem ik hier deze oude tekst op:

(Lev 12, 1-8),

De Heer zei tegen Mozes: 'Zeg tegen de Israëlieten: "wanneer een vrouw een kind baart en het is een jongen, blijft zij zeven dagen onrein; ze is dan op dezelfde manier onrein als tijdens haar menstruatie.

Op de achtste dag moet het kind besneden worden.

Daarna duurt het nog drieëndertig dagen voor ze rein is na haar bloeding bij de bevalling; tijdens deze periode mag zij niks aanraken dat heilig is en tot de Heer toebehoort, en mag zij het heiligdom niet binnen gaan.

Wanneer zij een dochter baart, blijft zij veertien dagen onrein; zij is dan op dezelfde manier onrein als tijdens haar menstruatie.

Daarna duurt het nog 66 dagen voor zij rein is na haar bloeding bij de bevalling.

Wanneer de periode van haar reiniging is verstreken moet ze – of ze nu van een zoon of een dochter bevallen is- een eenjarige ram als brandoffer aanbieden en een jonge gewone duif of een tortelduif als reinigingsoffer.

Ze moet de offerdieren naar de priester brengen, bij de ingang van de ontmoetingstent. Hij biedt de offers aan de Heer aan en voltrekt voor haar de verzoeningsrite. Dan is ze, na haar bloedverlies, weer rein.

Dit zijn de voorschriften omtrent de kraamvrouw, hetzij na de geboorte van een zoon, hetzij na de geboorte van een dochter.

Als zij zich geen ram kan veroorloven, moet zij twee tortelduiven meebrengen of gewoon twee jonge duiven, een als brandoffer en een als reinigingsoffer.

De priester voltrekt voor haar de verzoeningsrite en zij is weer rein.

Zo, nu is duidelijk waar deze traditie vandaan komt. Die dus nog tot voor kort in gebruik was.

Ik wil er nog een stukje aan toevoegen, wat ik vond op internet (<http://sites.google.com/site/rondleidingravels/volkse-figuren-folklore-verhalen>).

Het totale stuk gaat over "De geboorte in Ravels". Ravels ligt in België.

De geboorten konden elkaar vroeger in zeer snel tempo opvolgen, zelfs zo snel dat een nieuwe geboorte zich aankondigde vooraleer de moeder haar kerkgang deed.

Wanneer zulk feit zich een dozijn keren voordeed bij dezelfde moeder, werd er een gedenksteen in de kerkvloer gemetst.

In deze steen was de steen gegrift: "Hier op deze steen, stond ik nooit alleen".

Tenslotte nog een prentje van het Wit Gele Kruis. Ik vond dit op de site van Cultureel Brabant. (http://www.cubra.nl/beeldendekunst/nicooverhoof/Luc_van_Hoek_34_03.htm)

In 1949 werd door het Wit Gele Kruis het prentje verspreid en richt zich tot de vrouwen, die pas bevallen zijn en daarna door de kerk, tijdens de eerste kerkgang gezegend worden.

Typerend voor die tijd is dat in de tekst afstand genomen wordt van de in het evangelie van 2 februari (Maria Lichtmis) voorgeschreven Oud-Testamentische zuivering van de jonge moeder, omdat zij onrein zou zijn.

Familieberichten

Er zijn geen familieberichten te vermelden.

Colofon

De digitale nieuwsbrief verschijnt zodra daar aanleiding voor is.

De nieuwsbrief is bedoeld voor allen die aangegeven hebben interesse hebben in deze nieuwsbrief over de familie Witlox.

Aan dit nummer werkten mee:
Jan Witlox

Redactie

Jan Witlox
Kanaalweg 178
9421TA Bovensmilde
jan.witlox@hetnet.nl

Eindredactie

Jan Witlox

Mocht u niet langer prijs stellen op toezending, laat het me even weten, via een mailtje. Dan krijgt u hem niet meer.

UIT PRIVACY-OVERWEGINGEN IS DE INHOUD VAN DEZE NIEUWSBRIEF UITSLUITEND BESTEMD VOOR UW PERSOONLIJK GEBRUIK, NIET VOOR PUBLICATIE.